

Cirkulärnr: 1992:144
Diariernr: 1992:2648
Handläggare: Jane Granström
Avdsek: KEP Finans
Datum: 1992-10-09
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Rubrik: Regeringens proposition:
Vissa frågor om den kommunala ekonomin
Bilaga: Korrigeringar i Ädelreformen

Regeringens proposition: Vissa frågor om den kommunala ekonomin

I proposition 1992/93:36 har regeringen den 6 oktober lämnat sina förslag på hur återstående frågor från vårens riksdagsbeslut angående det nya statsbidrags- respektive utbetalningssystemet av kommunalskatt ska hanteras. I propositionen presenteras kompletterande förslag och lagregleringar till den beslutade omläggningen.

I propositionen redovisas dock inte "krispaketens" effekter på den kommunala ekonomin. Regeringens förslag till hur dessa effekter ska hanteras kommer i en särskild proposition.

UTBETALNING AV KOMMUNALSKATTEMEDEL OCH UTJÄMNINGSBIDRAG

Utbetalningen av kommunalskattemedel och det nya utjämningsbidraget som betalas från och med 1993 kommer att grundas på ett uppräknat skatteunderlag. Orsaken är att det slutliga skatteunderlaget blir känt först två år efter det år då skatt och bidrag betalas ut.

De skillnader som uppstår för enskilda kommuner mellan beräknat och slutligt utfall ska regleras när det slutliga utfallet föreligger. Med hänsyn till det samband som finns mellan skatteinkomster och bidrag föreslås denna reglering ske i såväl utbetalningssystemet av kommunalskatt som i bidragssystemet.

Uppräkningsfaktorer

Utbetalningen av kommunalskatt och bidrag ska grundas på det senast kända taxeringsutfallet och räknas upp med två uppräkningsfaktorer till "rätt" års nivå. Uppräkningsfaktorerna bestäms till stor del av antaganden om den totala lönesummans utveckling.

För 1993 gäller att taxeringsutfallet för 1991 års inkomster per kommun räknas upp med prognoser för skatteunderlagets utveckling i riket för vart och ett av åren 1992 och 1993. Prognoserna görs av riksrevisionsverket (RRV). Den genomsnittliga prognosen används för varje enskild kommun. Uppräkningsfaktorerna ska årligen fastställas i december månad.

De kommunalskattemedel respektive bidrag som erhålls är därmed preliminära. Enligt regeringens förslag ska en avräkning ske vid två tillfällen.

Två avräkningstillfällen

En delavräkning av den preliminära skatten respektive bidraget görs för varje kommun när taxeringen under beskattningsåret är slutförd (dvs i januari 1994). Omräkningen grundas på skatteunderlaget enligt denna taxering samt en reviderad uppräkningsfaktor för beskattningsåret. Med beskattningsår avses det år då kommuninnevärnarnas beskattningsbara inkomster intjänas. Vid övergången till det nya systemet är det år 1993 som är beskattningsåret.

En slutavräkning görs när taxeringen under året efter beskattningsåret är slutförd, vilket innebär att i januari 1995 kan invånarnas inkomster för beskattningsåret 1993 slutligen fastställas. Slutavräkningen av den omräknade preliminära utbetalningen av

kommunalskatt respektive bidrag sker då mot den slutliga beräkningen efter slutförd taxering för varje kommun.

Vid de båda avräkningstillfällena av utjämningsbidraget ska dock samma befolkningsunderlag och underlag för strukturkostnadsberäkning användas som låg till grund för den preliminära bidragsberäkningen. Bidragsramen ligger dock fast, varvid avräkningarna endast kommer att resultera i en omfördelning av bidrag mellan kommunerna.

Invånare 1 november

Vid beräkning av uppräknad medelskattekraft och garantiskatteunderlag som utgör basen för beräkning av utjämningsbidraget ska antalet bokförda invånare den 1 november året före bidragsåret användas.

Utbetalningstillfällen

Utbetalningen av såväl preliminära kommunalskattemedel som utjämningsbidrag föreslås ske med en tolfedel av beräknat belopp varje månad. Utbetalningsdagen överensstämmer med dagens system för utbetalning av kommunalskatt dvs den tredje vardagen räknat från den 17 i månaden.

Utbetalning alternativt återbetalning av mellanskillnaden mellan den preliminära beräkningen och respektive avräkningstillfälle av kommunalskatt och utjämningsbidrag sker i januari 1994 respektive 1995.

SLUTAVRÄKNING AV KOMMUNALSKATTEMEDEL

Slutavräkning 1991

I enlighet med vårens riksdagsbeslut ska slutavräkningen av 1991 års kommunalskattemedel som betalas ut under 1993 räknas av mot följande poster.

- de ökade utbetalningar av kommunalskattemedel som är en följd av att utbetalningssystemet läggs om och beräknas på ett två år senare skatteunderlag
- de minskade statsinkomster som beror på att avräkningsskatten helt slopas redan år 1993, och att nivån på avräkningsskatten är högre under åren 1993 och 1994 jämfört med den långsiktiga nivå som kvittats ut när storleken på det nya statsbidraget fastställts
- periodiseringseffekten som uppstår när statsbidragssystemet läggs om. Periodiseringseffekten av statsbidragen föreslås enligt regeringen fastställas till 11 370 miljoner kr.

Avdragen föreslås ske kollektivt för kommunerna där återstående belopp fördelas till respektive kommun i förhållande till den slutavräkning var och en skulle ha fått enligt det gamla systemet.

Utbetalningen föreslås ske under andra halvåret 1993 och fördelas med ett lika stort belopp varje månad. Den slutliga regleringen kan inte fastställas förrän 1992 års taxering är klar. Enligt regeringens mycket preliminära beräkningar utifrån Riksrevisionsverkets prognos i augusti månad skulle kommunerna få behålla cirka 15 procent av slutavräkningen. Beräkningen är dock osäker eftersom det slutliga taxeringsutfallet inte är känt samt att de antaganden som låg till grund för de preliminära uppräkningsfaktorerna har förändrats.

Slutavräkning 1992

Slutavräkningen för 1992 som enligt det gamla systemet ska betalas ut under 1994 föreslås hanteras på samma sätt som 1991 års slutavräkning. Någon periodiseringseffekt till följd av statsbidragen uppstår dock inte detta år. Trots detta finns det enligt regeringen en risk för att

slutavräkningen 1992 totalt sett blir negativ. Om så blir fallet avser regeringen återkomma med förslag till åtgärder.

SKATTEVÄXLING

Skatteväxlingar till följd av ändrat huvudmannaskap från landsting till kommun som sker från och med 1993 ökar kommunernas utjämningsbidrag. Denna bidragsökning bör enligt regeringen få slå igenom i sin helhet utan hinder av övergångsreglerna i utjämningsbidraget. Övergångsreglerna föreslås därför endast tillämpas på den del av respektive kommuns bidrag som beräknas utifrån den enhetliga länsvisa skattesats som gällde före skatteväxlingen.

Riksdagens beslut om ett nytt statligt utjämningsbidrag innebär att kommunerna och landstingen har olika utjämningsssystem. Skillnaderna i garanterat skatteunderlag mellan kommuner och landsting i ett län utgör en komplikation vid skatteväxlingar.

Om landstingets garanterade skatteunderlag i ett län är högre än kommunernas, kommer de kommuner som skatteväxlar att få ut mindre bidrag totalt sett än vad som överförs från landstinget. Effekten blir den motsatta om landstingets garanterade skatteunderlag är lägre.

Avsikten är dock att dylika snedfördelningar inte ska uppstå vid skatteväxlingar. Regeringen avser att återkomma med förslag på denna punkt.

EKONOMISKA REGLERINGAR MELLAN STAT OCH KOMMUN

Tillämpningen av den s k finansieringsprincipen innebär att det kommer att finnas ett återkommande behov av ekonomiska regleringar mellan stat och kommun. Eftersom det nya statsbidragssystemet inte omfattar alla kommuner är det enligt regeringen inte lämpligt som regleringsinstrument.

Regeringen har övervägt olika metoder som skulle kunna tillämpas vid kommande regleringar. Ingen av de metoder som övervägts uppfyller helt de krav som enligt regeringen bör ställas på en långsiktig hållbar metod. Frågan kommer därför att övervägas ytterligare.

För 1993 års regleringar föreslås dock att kommunernas skatteinkomster reduceras med ett visst belopp, räknat per invånare i kommunen.

Den reglering som nu tas upp i propositionen är effekterna på kommunernas skatteunderlag till följd av slopandet av schablonavdraget. Om enbart schablonavdraget skulle neutraliseras skulle reduktionen enligt regeringens beräkningar uppgå till 405 kronor per invånare. Regeringen avser dock att återkomma med förslag om belopp, då en sammanvägning kan göras av de ekonomiska effekterna av olika förslag som rör kommunerna (se förbundets bedömning, vilket framgår av cirkulär 1992:143).

BOSTADSBIDRAG OCH KBT

Det planerade förstatligandet av bostadsbidrag och KBT skjuts upp. Kommunerna kommer därmed ha kvar ansvaret även under 1993.

Vid beräkningen av det nya utjämningsbidraget har nettokostnaderna för dessa verksamheter lyfts av från kommunerna med sammanlagt 7.1 miljarder kr. Beloppet bör enligt regeringen återföras till kommunerna. "Statsbidragspåsen" och det s k referensalternativet ska dock inte ändras.

Regeringen avser att återkomma med förslag som i princip innebär en förlängning av dagens regler. Enligt tidsplanen ska en proposition läggas fram den 2 november. I samband därmed kommer också förslag lämnas om ett särskilt statsbidrag till bostadsbidrag respektive KBT.

Avsikten är att kommunerna ska få full kompensation för helåret 1993. Eventuella egna regler utöver statsbidragsnormen får kommunerna finansiera själva.

ÅTERBETALNING AV 25-ÖRINGEN

Riksdagen har beslutat att 1992 års likviditetsindragning från kommunerna på sammanlagt 1.9 miljarder kr ska återföras till kommunerna. För budgetåret 1992/93 har 950 miljoner kr avsatts. Av dessa ska cirka 160 miljoner kr finansiera övergångsreglerna avseende första halvåret 1993 (helårseffekten 1993 är 320 miljoner kr).

Resterande medel, cirka 790 miljoner kr, fördelas till de kommuner som påverkats mest av skattereformen. Fördelningsprincipen bör enligt regeringen utgå från 1992 års skattekraftsutveckling enligt 1992 års taxering jämfört med utvecklingen de närmaste två föregående taxeringsåren. De kommuner som haft lägst ökningstakt skulle få del av bidraget. Kommuner som faller utanför statsbidragssystemet föreslås dock inte få något bidrag.

Vi återkommer i början av nästa vecka med en preliminär bedömning över vilka kommuner som skulle få del av bidraget. En slutlig fördelning görs dock inte förrän 1992 års taxeringsutfall är fastställt.

För 1994 bedömer regeringen att det finns cirka 790 miljoner kr att fördela. Dvs resterande del av 1.9 miljarder kr med avdrag för övergångsreglernas kostnad för andra halvåret 1993. Dessa medel skulle kunna fördelas efter i huvudsak samma principer som avses tillämpas för 1993. Kostnaden för 1994 års övergångsregler skulle därmed finansieras inom 1994 års statsbidragsram genom en sänkt garantinivå.

KORRIGERING AV DEN EKONOMISKA REGLERINGEN AV ÄLDREREFORMEN

I samband med Ädelreformen inrättades en särskild delegation som skulle rätta till uppenbara fel som uppstått i den ekonomiska regleringen mellan kommuner och landsting.

Regeringen föreslår nu korrigeringar som berör 28 kommuner samt 11 landsting (se bilaga) med netto +31.5 miljoner kr för kommunerna. Korrigeringen föreslås göras i samband med utbetalning av statsbidraget till service och vård under januari månad. Motsvarande korrigeringar ska också göras i det s k referensalternativet, vilket kan få effekter på övergångsreglerna.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och Personalpolitik
Finanssektionen

Karin Rudebeck

Jane Granström

BILAGA

Ädeldelegationens förslag till korrigeringar i den ekonomiska regleringen till följd av Ädelreformen (tusental kronor - Nettolista)

Län	Kommuner	Belopp	Landsting	Belopp
AB	Danderyd	1 000		
AB	Haninge	2 000		
AB	Stockholm	20 160		
AB	Tyresö	1 300		

AB Vallentuna	1 000	Stockholm	-25 460	E	Finspång
- 1 831 Östergötland	1 831	F Jönköping			
	1 017	Jönköping	- 1 017	G	Växjö
- 3 735 Kronoberg	3 735	L Båstad			
	416				
L Klippan	485				
L Kristianstad	- 2 488				
L Simrishamn	- 1 074				
L Tomelilla	- 446				
L Ängelholm	1 160				
L Örkelljunga	624	Kristianstad	1 323	N	Laholm
	1 151	Halland	- 1 151	P	Ulricehamn
- 5 033 Älvsborg	5 033	U Arboga			
	3 310				
U Fagersta	8 764				
U Heby	- 506				
U Kungsör	- 266				
U Köping	2 609				
U Norberg	- 392				
U Skinnskatteberg -	328				
U Västerås	- 1 001	Västmanland	-12 190	X	Ovanåker
	1 195*)	Gävleborg	- 1 195*)	Y	Örnsköldsvik
	2 847	Västernorrland	- 2 847	BD	Arvidsjaur
-	437	Norrbottn	437		
Tillgodoräkning	49 038	Tillgodoräkning	12 359	Avräkning	
-17 537 Avräkning	-43 860				
TOTALT	31 501	TOTALT	-31 501		

*) Fr o m år 1993.